

KOMMENTAR TILL MÖNSTERAVTAL – AGENTUPPDRAG

¶ BAKGRUND

När någon vill förvärva en rätt att nyttja en författares verk på ett visst sätt, är det av avgörande betydelse att upplåtelsen sker genom ett tydligt avtal, anpassat just för den aktuella användningen. I annat fall försämras författarens möjlighet att överblicka, värdera och kontrollera den användning som sker av hans eller hennes verk. Författarförbundet har därför tagit fram särskilda och separata villkorsbilagor för ett antal olika avtalssituationer som en författare kan ställas inför.

¶ ALLMÄNNA SYNPUNKTER RÖRANDE AGENTVILLKOREN

Tills för några år sedan hanterades oftast försäljning av översättningsrättigheter till andra språk via det svenska bokförlaget, som således fick i uppdrag av författaren att vara agent. Det tidigare gällande ramavtalet för agentavtal slutet mellan Författarförbundet och Förläggareföreningen behandlade således endast denna situation. De fristående agenternas inträde på marknaden har – i kombination med en ökad utlandsmarknad för svenska författare – bidragit till att allt fler medlemmar har ett allt större behov av rådgivning rörande villkoren för avtal med såväl fristående som förlagsanknutna agenter.

Utvecklingen på rättighetsmarknaden har också medfört att det uppstått ett behov av att utöka villkorsbilderna till att också omfatta FLER SÄTT ATT ANVÄNDA BOKEN. I det av SFF rekommenderade kontraktet för agentuppdrag har förbundet därför valt att föra in regler avseende flera nyttjandeformer, bland annat dramatisering av verket för film/television och scen. Samtidigt har det varit viktigt att tydligt ange och avgränsa de nyttjandeformer som uppdraget till agenten avser.

Det är således författaren som ger agenten i UPPDRAG att förhandla fram förmånliga villkor för viss användning av verket. Agentuppdraget är EXKLUSIVT, dvs. det är bara agenten som får placera rättigheterna på det angivna sättet. Om annat inte uttryckligen överenskoms blir författaren själv avskild från möjligheten att träffa avtal med exempelvis ett utländskt förlag. ROLLFÖRDELNINGEN mellan författaren och hans agent har således tydliggjorts i det nu föreliggande avtalsformuläret för att undvika missförstånd och gränsdragningsproblem.

Det är viktigt att UPPDRAGET BLIR TYDLIGT FORMULERAT, dvs. agenten skall anlitas endast beträffande sådana placeringar av verket där agenten kan bidra till ökade intäkter för författaren. Det är för att underlätta för författaren att begränsa uppdraget, som kontraktformuläret är uppbyggt med ett antal kryssrutor för olika – tydligt angivna – användningsområden. Vissa användningar är dessutom olämpliga att ta med i formuläret. Det rör sig exempelvis om dramatisering av verket för film och television på den svenska marknaden. Författarförbundet har gällande avtal med

ett antal aktörer på denna marknad och bistår med rådgivning och förhandlingshjälp i dessa fall. Behovet av och motivet för en agentverksamhet med agentprovision på denna marknad är mycket begränsat.

Den ökade konkurrensen mellan agenter har enligt förbundets bedömning inneburit att den genomsnittliga agentprovisionen idag uppgår till högst 20–25 %. För rätten att dramatisera för scen, film och television i utlandet finns en väl etablerad praxis med agentprovisioner på omkring 10 %.